

Teste REZOLVATE

de limba și literatura română
pentru reușita
la examenul de

TITULARIZARE

Teste

**CONCURSUL NAȚIONAL DE OCUPARE A POSTURILOR
DIDACTICE/CĂTEDRELOR VACANTE/REZERVATE DIN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR
Probă scrisă
LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ**

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de patru ore.

Model test

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Redactează un eseu de 900 – 1.500 de cuvinte, în care să prezinți particularități ale prozei narative a Hortensiei Papadat-Bengescu.

În elaborarea eseului vei avea în vedere:

- menționarea a patru trăsături ale prozei narative a Hortensiei Papadat-Bengescu;
- ilustrarea a două dintre trăsăturile menționate, valorificând două texte narative aparținând Hortensiei Papadat-Bengescu;
- evidențierea modului în care se reflectă tema și viziunea despre lume în cele două texte narative alese;
- prezentarea câte unei particularități de construcție a personajului în fiecare text narativ ales;
- susținerea unei opinii despre proza narativă a Hortensiei Papadat-Bengescu, valorificând mesajul din următoarea secvență: *Ca documente ale sufletului feminin, analizat fără prefăcătorie, primele volume sunt foarte interesante.[...] Atenția feminină asupra structurii fiziologice aduce în opera Hortensiei Papadat-Bengescu și un aspect izbitor. Aci nu sunt tipuri, caractere, oameni buni ori oameni răi, ci indivizi bine ori rău conformați, sănătoși sau bolnavi.*

(G. Călinescu, *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*)

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului se acordă **20 de puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerință/reper); pentru **redactarea** eseului se acordă **10 puncte** (organizarea ideilor în scris – 2 puncte; abilitățile de analiză și de argumentare – 2 puncte; utilizarea limbajului de specialitate – 2 puncte; utilizarea limbii literare – 1 punct; respectarea normelor de exprimare, de ortografie și de punctuație – 2 puncte; respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 900 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

A. Prezintă aspectele definiției ale enunțului, având în vedere:

- definirea conceptului de enunț;
- numirea tipurilor de enunț, având în vedere organizarea sintactică;
- precizarea relațiilor sintactice care organizează enunțul;
- ilustrarea, cu câte un exemplu, a tipurilor de enunțuri, în funcție de scopul comunicării.

B. Citește textul de mai jos.

Cuvântul, ca și alte mijloace de beție, e, până la un grad oarecare, un stimulent al inteligenței. Consumat însă în cantități prea mari și, mai ales, preparat astfel încât să se prea eterizeze și să-și piardă cu totul cuprinsul intuitiv al realității, el devine un mijloc puternic pentru amețirea inteligenței. [...]

Simptomele patologice ale amețelii produse prin întrebuițarea nefirească a cuvintelor ni se înfățișează treptat după intensitatea îmbolnăvirii. Primul simptom este o cantitate nepotrivită a vorbelor în comparare cu spiritul căruia vor să-i servească de îmbrăcăminte. În curând se arată al doilea simptom în depărtarea oricărui spirit și în întrebuițarea cuvintelor seci; atunci tonul gol al vocalelor și consonantelor a uimit mintea scriitorului sau vorbitorului, cuvintele curg într-o confuzie naivă și creierii sunt turburați numai de neconținuta vibrație a nervilor acustici. Vine apoi slăbirea manifestă a inteligenței: pierderea oricărui șir logic, contrazicerea gândirilor puse lângăolaltă, violența nemotivată a limbajului.

Ar da poate un caracter prea pedant acestei neînsemnate cercetări literare dacă am voi să așezăm exemplele practice pentru teoria mai sus expusă după chiar gradele arătate: ne mărginim a le cita în total, lăsând binevoitorului cititor sarcina de a le clasa în ordine, de va voi.

Pentru alegerea exemplilor ne-a fost un singur semn patologic hotărâtor: întrebuițarea cuvintelor pentru plăcerea sonului lor și fără niciun respect pentru acea parte a naturii omenești care se numește inteligență.

Titu Maiorescu, *Beția de cuvinte* în „Revista Contimporană“

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos.

1. Precizează tipul de secvență prototipică reprezentată de fragmentul citat.
2. Notează pentru fiecare consoană din cuvântul *naivă* tipul acesteia, din perspectiva realizării fonetice, având în vedere modul și locul de articulare.
3. Explică modul de formare a cuvintelor *înfățișează*, numai.
4. Ilustrează două tipuri diferite de atribute, precizând felul acestora, prin valorificarea secvenței următoare: *Simptomele patologice ale amețelii produse prin întrebuițarea nefirească a cuvintelor ni se înfățișează treptat după intensitatea îmbolnăvirii.*
5. Transcrie fiecare dintre propozițiile subordonate din fraza următoare, precizând felul acestora: *Primul simptom este o cantitate nepotrivită a vorbelor în comparare cu spiritul căruia vor să-i servească de îmbrăcăminte.*

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

A. Construiește o activitate de învățare pentru etapa de prelectură a textului de mai jos.

*Carte frumoasă, cinste cui te-a scris,
Încet gândită, gingaș cumpănită;
Ești ca o floare, anume înflorită
Mâinilor mele, care te-au deschis.*

*Ești ca vioara, singură, ce cântă
lubirea toată pe un fir de păr,
Și paginile tale, adevăr,
S-au tipărit cu litera cea sfântă.*

*Un om de sânge ia din pisc noroi
Și zămislește marea lui fantomă
De reverie, umbră și aromă,
Și o pogoară vie printre noi.*

*Dar jertfa lui zadarnică se pare,
Pe cât e ghiersul cărții de frumos.
Carte iubită, fără de folos,
Tu nu răspunzi la nicio întrebare.*

Tudor Arghezi, *Ex libris*

În răspunsul tău te vei raporta la următoarele repere:

- precizarea clasei pentru care se construiește activitatea de învățare, prin justificarea alegerii acesteia, având în vedere textul dat;
- formularea unui obiectiv al activității de învățare;
- menționarea duratei secvenței de prelectură, în relație cu timpul total alocat pentru studiul textului;
- prezentarea activității de învățare, evidențiind două componente ale proiectării didactice (metode folosite, resurse, tipuri de interacțiune a grupului de elevi etc.).

B. Construiește un item obiectiv de asociere (de tip pereche) și un item semiobiectiv, prin care să evaluezi nivelul de structurare a competenței 2.3 (identificarea și analiza elementelor de compoziție și de limbaj în textul poetic) din programa de limba și literatura română pentru clasa a X-a, ciclul inferior al liceului.

Vei avea în vedere faptul că, în programa școlară, acestei competențe îi sunt asociate următoarele conținuturi pentru trunchiul comun: *titlu, incipit, relații de opoziție și de simetrie, elemente de recurență (motiv poetic, leitmotiv), figuri semantice (tropi), elemente de prozodie, poezie epică, poezie lirică, instanțele comunicării în textul poetic.*

Testul nr. 16

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Redactează un eseu de 900 – 1.500 de cuvinte, în care să prezinți modalitățile de construcție a mesajului epic la Mihail Sadoveanu.

În elaborarea eseului vei avea în vedere:

- menționarea a patru trăsături definitorii pentru proza lui Mihail Sadoveanu;
- ilustrarea a două dintre trăsăturile menționate, valorificând două texte narrative aparținând lui Mihail Sadoveanu;
- evidențierea modului în care se creionează relația personaj – acțiune în texte alese, punând accent pe modalitățile de caracterizare ale personajelor;
- argumentarea a două trăsături specifice epicului la Mihail Sadoveanu ca formă de construcție a unui univers unic;
- susținerea unei opinii despre eroii lui Mihail Sadoveanu, valorificând mesajul din următoarea secvență:

Toți eroii lui Sadoveanu sunt și ei niște automați trăind vegetativ, fără reflecțiune. Singura notă mai deosebită este că la scriitorul moldovean reducțiunea devine sinonimă cu sălbăticia, ceea ce nu exclude o mare energie vitală comprimată care a izbucnit sau va izbucni odată, după care destinderea individului își reia placiditatea impenetrabilă.

(G. Călinescu, *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*)

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului se acordă **20 de puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerință/reper); pentru **redactarea** eseului se acordă **10 puncte** (organizarea ideilor în scris – 2 puncte; abilitățile de analiză și de argumentare – 2 puncte; utilizarea limbajului de specialitate – 2 puncte; utilizarea limbii literare – 1 punct; respectarea normelor de exprimare, de ortografie și de punctuație – 2 puncte; respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 900 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

A. Prezintă aspectele definitorii ale numelui predicativ, având în vedere:

- definirea conceptului de nume predicativ;
- precizarea sensurilor numelui predicativ;
- menționarea structurilor de nume predicativ;
- ilustrarea, cu câte un exemplu, a părților de vorbire care exprimă numele predicativ.

B. Citește textul de mai jos.

Sentimental ca orice ironist autentic, George Topîrceanu scrie o literatură ce e pe cât de veselă, la prima vedere, pe atât de dramatică în substratul ei de cuprindere critică a problematicii sociale din timpul său. E un poet al provinciei („Tristeți de bălci provincial”). Dar în această provincie rezonează toate temele universale majore, astfel încât, receptându-le cu un simț marcat al ridicolului, oferă prozodic o adevărată panoramă a epocii, văzută ca o amuzantă și melancolică desfășurare grăbită a deșertăciunilor lumii, sub toate aspectele lor tragicomice. Nu are, firește, sarcasmul lui Caragiale. Însă, dacă ar fi să se bată în monedă profilul celor doi, s-ar regăsi, poate surprinzător în primul moment, rimând față-verso, imaginea celor doi, în contrastul temperamental ce-i definește. Mușcătura autorului „Momentelor” e virulentă, prin infuzia de venin, chiar letală în felul ei, pe când cea a autorului „Migdalelor amare” e mai degrabă parșivă prin edulcorarea insinuantă a acestuia. Cuplul eroilor din „În jurul unui divorț”, bunăoară, e caragialian în totul, jucând aceeași farsă pe care o dezvoltă și eroii din „D’ale carnavalului”.

(Constantin Cubleşan, *Nord Literar – anul XVIII, nr. 9 (208), SEPTEMBRIE 2020*)

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos.

1. Precizează tipul de secvență prototipică reprezentată de fragmentul citat.
2. Notează pentru fiecare vocală din cuvântul *oferă* tipul acesteia, din perspectiva realizării fonetice, având în vedere modul și locul de articulare.
3. Construiește două enunțuri în care noțiunile *veselă* și *venin* să fie derivate parasintetic.
4. Ilustrează două moduri și timpuri diferite ale verbelor, prin valorificarea secvenței următoare: *Însă, dacă ar fi să se bată în monedă profilul celor doi, s-ar regăsi, poate surprinzător în primul moment, rimând față-verso.*
5. Transcrie propoziția subordonată din fraza următoare, precizând felul acesteia:

Dar în această provincie rezonează toate temele universale majore, astfel încât, receptându-le cu un simț marcat al ridicolului, oferă prozodic o adevărată panoramă a epocii, văzută ca o amuzantă și melancolică desfășurare grăbită a deșertăciunilor lumii, sub toate aspectele lor tragicomice.

Notă

În abordarea subiectelor sunt vizate conținuturile din *Gramatica limbii române*, Editura Academiei Române, 2005.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

A. Realizarea proiectării unei unități de învățare, pornind de la următorul fragment de text:

Mimi și Tibi locuiau în rai. Nu era un rai obișnuit, cu îngeri și viață fără de sfârșit, ci un paradis al jocurilor. [...] Raiul lui Mimi și Tibi se găsea la 66 de metri deasupra pământului, la ultimul apartament al celui mai înalt bloc din oraș. Acolo trăiau Tibi, un puști de 6 ani cu trupul subțirel și părul roșcat, sora lui Mimi, de 9 ani, la fel de subțirică, dar cu un păr blond și creț, și părinții lor, un creator de jocuri pe calculator și o actriță la un teatru de păpuși.

Mimi terminase clasa a doua și se credea o prințesă războinică înzestrată cu puteri psihice. Tibi, fratele mai mic din grupa mare, cum se prezenta el de obicei, era un vânător de monștri cu pistol laser. [...]

După-amiaza în paradisul jocurilor trecea foarte greu când nu aveai vieți. Mimi și Tibi urmăriră câteva posturi TV pentru copii, dar se bătură pe telecomandă cine să schimbe canalul. [...]

(Ioan Antoci, *Paradisul lui Mimi și Tibi*)

În răspunsul tău te vei raporta la următoarele repere:

- precizarea clasei pentru care se realizează proiectarea unității de învățare, prin justificarea alegerii acesteia, având în vedere textul dat;
- enunțarea competențelor specifice în conformitate cu programa școlară pentru disciplina limba și literatura română în vigoare,
- redactarea tabelară a proiectării unității de învățare prin cuprinderea tuturor elementelor specifice;
- dezvoltarea adecvată a activităților de învățare aferente unității de învățare prin raportare la competențele specifice enunțate.

B. Construiește un item obiectiv de asociere și un item semiobiectiv, prin care să evaluezi nivelul de structurare a competenței 1.1 (*Utilizarea adecvată a achizițiilor lingvistice în receptarea diverselor texte*) din programa de limba și literatura română pentru clasa a IX-a, ciclul inferior al liceului.

Vei avea în vedere faptul că, în programa școlară, acestei competențe îi sunt asociate următoarele conținuturi pentru trunchiul comun: *niveluri ale receptării textelor orale și scris: fonetic, ortografic și de punctuație, morfosintactic, lexicosemantic, stilistico-textual, nonverbal și paraverbal; texte ficționale, texte nonficționale (memorialistice, epistolare, jurnalistice, juridic-administrative sau științifice, argumentative).*

SUGESTII DE REZOLVĂRI

Model test

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Redactează un eseu de 900 – 1.500 de cuvinte, în care să prezinți particularități ale prozei narative a Hortensiei Papadat-Bengescu.

În elaborarea eseului vei avea în vedere:

- menționarea a patru trăsături ale prozei narative a Hortensiei Papadat-Bengescu;
- ilustrarea a două dintre trăsăturile menționate, valorificând două texte narative aparținând Hortensiei Papadat-Bengescu;
- evidențierea modului în care se reflectă tema și viziunea despre lume în cele două texte narative alese;
- prezentarea câte unei particularități de construcție a personajului în fiecare text narativ ales;
- susținerea unei opinii despre proza narativă a Hortensiei Papadat-Bengescu, valorificând mesajul din următoarea secvență: *Ca documente ale sufletului feminin, analizat fără prefăcătorie, primele volume sunt foarte interesante.[...] Atenția feminină asupra structurii fiziologice aduce în opera Hortensiei Papadat-Bengescu și un aspect izbitor. Aci nu sunt tipuri, caractere, oameni buni ori oameni răi, ci indivizi bine ori rău conformați, sănătoși sau bolnavi.*

(G. Călinescu, *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*)

Hortensia Papadat-Bengescu este cea dintâi mare prozatoare din literatura română, creatoarea romanului citadin, analist al sufletului feminin. Opera acesteia dobândește o valoare incontestabilă odată cu așa-numitul „Ciclu al Hallipilor“. Autoarea scrie o literatură de inspirație citadină care surprinde conflictele sociale și morale din marile orașe. De asemenea, aceasta practică o literatură modernă, preluând de la Marcel Proust, tehnica memoriei involuntare și analiza psihologică. Criticul literar Eugen Lovinescu considera că *alături de Liviu Rebreanu și Camil Petrescu, ea este scriitoarea care înnoiește romanul românesc sub raport tematic, structural și stilistic, contribuind esențial «la procesul urbanizării literaturii noastre»*. Proza Hortensiei Papadat-Bengescu se deosebește de tot ceea ce se scrisese până atunci. Ciclul Hallipa deschide seria romanelor psihologice și prezintă un stadiu nou al dezvoltării burgheziei.

Concert din muzică de Bach

Romanul *Concert din muzică de Bach*, al doilea roman din Ciclul Hallipa, prezintă imaginea burgheziei tinere românești, dezvăluind deficiențe comportamentale, precum snobismul și parvenitismul. De asemenea, sunt vizibile și următoarele aspecte: prezența analizei psihologice, explorarea celor mai ascunse zone ale sinelui, prezența personajelor reflectori, compoziția polifonică, descrierea formelor frustrării și a celor compensatorii provocate în psihic și surprinderea concomitentă a maladivului în sufletul și în corpul omenesc. Această operă nu prezintă acțiuni propriu-zise, ci mai mult comentarii, analize care dezvăluie semnificațiile întâmplărilor. Romanul are o acțiune redusă, scopul autoarei fiind acela de a analiza psihologic personajele. Nu ceea ce se întâmplă contează, ci reacțiile sufletești ale personajelor. Ele sunt mult mai bine puse în lumină prin retrospectivă (ca în cazul Siei), monologului interior și introspecție.

Tehnicile tradiționale se subordonează tehnicilor moderne de analiză psihologică. Tudor Vianu considera că Rebreanu a fost cel care a creat stilul zguduitor, iar Bengescu îl oferă pe cel scormonitor. Personajele sale sunt supuse unei adânci analize în zonele obscure ale conștiinței; un personaj este mereu un altul, analizat în ipostaze discontinue. De asemenea, acestea se prezintă cu o imagine dublă: lumea exterioară (masca) pentru aparențe și lumea interioară stratificată (secretul). Fiecare relație oficială ascunde o relație imorală, dar care va reuși să creeze personajului un echilibru interior. Este împrumutată de la clasicism formula trunghiului conjugal: soț-soție-amant.

Întreaga acțiune se concentrează în jurul unei serate muzicale, mereu amânate, din motive diferite. Scriitoarea urmărește conflictele și tragediile din trei familii înrudite: Rim, Maxențiu și Drăgănescu. Eroi fac parte din burghezia citadină românească, de proveniență socială, obscură, dar caracterizată prin dorință tenace de acumulare în plan material și de ascensiune pe scara socială. Una dintre temele abordate este reprezentată de suferința fizică, despre care autoarea opina că o determina pe cea morală (în *Concert din muzică de Bach*, tuberculoza, în *Drumul ascuns*, cancerul, iar în *Rădăcini*, toate personajele sunt bolnave). Personajele își duc existența pe două nivele: un nivel al convențiilor, al relațiilor oficiale, de suprafață și un nivel al trăirilor profunde, al relațiilor ilegale, vicioase și al bolii devastatoare.

În romanul *Concert din muzică de Bach*, majoritatea cuplurilor, realizate pe criteriul averii și al ascensiunii sociale, se destramă și întrețin, obligatoriu, relații extraconjugale. Profesorul Rim este căsătorit cu Lina, care a avut legătură în tinerețe cu Lică Trubadurul. Rodul acestei relații este o fată nelegitimă, Sia, o tânără urâtă, ursuză, stângace, *parcă târa un picior*. Ada Razu era căsătorită cu prințul Maxențiu (bolnav de tuberculoză) pentru titlul său de nobil și se lasă cucerită de farmecul lui Lică.

Această creație literară se structurează pe două mari planuri: pregătirea concertului de către Elena Drăgănescu, la care urma să participe toată lumea bună a Bucureștiului și evoluția lui Lică Petrescu, zis Trubadurul, rudă îndepărtată a Elenei Drăgănescu, tânăr energic și ambițios, care își va atinge scopul în viață. Printr-o caracterizare directă, prin relațiile cu celelalte personaje, Elena, femeia frumoasă, distinsă, elegantă ilustrează prototipul femeii moderne, cu un caracter puternic (rupe brutal relația cu Maxențiu atunci când află că a fost înșelată) și întruchipează perfect snobismul epocii respective. Din punct de vedere psihologic, aceasta își distruge fiul, pe Ghighi, deoarece au întreținut relații intime. Tânărul își pierde echilibrul personalității și este condus spre sinucidere, făcând-o pe mama lui responsabilă de moartea sa.

Concert din muzică de Bach a fost considerat un roman de inteligență care rezolvă destine și situații cu o știință de excepție. A fost văzut ca un triumf pentru melomani care a marcat și disoluția căsniciei familiei Drăgănescu.

Logodnicul

În romanul *Logodnicul*, Hortensia oferă cealaltă față a unui *destin de parvenitism*. Apărut în anul 1933, a fost considerat punctul cel mai înalt care a atins *obiectivarea* perspectivei narative a prozatoarei de la începerea ciclului Hallipa. Calea obiectivării a fost deshisă în palatele Hallipilor, sfârșind în subsolul Logodnicului. Această operă impune prezența unei personalități distincte, Costel, un tip uman opus lui Lică Trubadurul din *Concert din muzică de Bach*. Interesul prozatoarei pentru Costel Petrescu înseamnă reîntoarcerea scrisului său către lumea provinciei. Acest personaj este la fel de bine realizat ca Maxențiu sau Rim.

În această creație întâlnim mai multe tipuri de personaje, care aparțin unor diferite grupuri sociale: în primul rând, personajul principal, Costel este tânărul care aparține unui grup de funcționari din București, acesta lucrează la o bancă, în urma absolvirii Facultății de Drept. El nu are o relație tocmai bună cu colegii săi, deoarece este genul de persoană care nu își face treburile la timp și așa cum trebuie (bătrânul contabil, colegul său, îi face ordine, de cele mai multe ori, prin actele de la birou). Este genul de persoană care se respectă pe sine, este pasionat de modă, vestimentația are un rol important în viața sa. Își dorește în mod deosebit ca, în următorii doi ani, să reușească să-și cumpere o blană cu un guler de firmă, Col Châle. În perioada facultății, prefera să nu investească bani în educație, nu își cumpăra cărți, ci haine, de aceea, a fost nevoit să repete ultimul an universitar. Visul lui era acela de a ajunge avocat, dar din lipsa sa de interes, nu a reușit să-și atingă acest țel. De asemenea, el își dorea să facă parte din „banda“ capitalei, alături de Lupescu, voia să fie ca el, să se bucure de modern, să aibă o viață de lux, să fie mereu la modă și să aibă tot timpul numai haine de firmă.

Un alt personaj reprezentativ este Nina, care făcea parte din burghezime, din lumea bună, din familia Dragu, dar și din categoria femeilor parvenite. Aceasta s-a căsătorit din interes cu Costel, doar pentru a căpăta un statut de femeie serioasă și să ascundă oarecum, meseria de prostituată. Îi plăcea să se lăfăie în lux, în bani, să fie o damă bine întreținută. Ana era fata care făcea parte din grupul femeilor casnice, harnice, supuse, obediente. Deși Nina are un comportament care lasă de dorit cu sora sa, aceasta continuă să se ocupe de casă, de grija lui Costel, ajungând să se îndrăgostească de el. Își dorea să se căsătorească și să-și întemeieze o familie cu acesta, însă nu i se îndeplinește acest vis, deoarece moare otrăvită. Familia lui Costel face parte din burghezia din provincie, mica boierime de la Brăila. Din cauza presiunii sociale, Costel le ascunde părinților multe lucruri, faptul că se însoară, că s-a mutat la altă adresă. El continua să le trimită scrisori la vechea adresă, tocmai pentru faptul de a nu le da de bănuit despre schimbările din viața lui. Atunci când vrea să-și întemeieze o familie alături de Ana, se schimbă atitudinea lui față de ei, îi invită să-i fie alături, tocmai pentru faptul că această fată era modelul de femeie pe care îl vedeau potrivit părinții pentru fiul lor. Din punct de vedere social, această căsătorie nu ar fi fost văzută ca pe o rușine.

În ceea ce privește îndatoririle sale profesionale, Costel nu își respecta locul de muncă, se ducea de cele mai multe ori târziu sau mai ales sâmbăta, îi știa programul șefului și avea grijă să ajungă cu puțin timp înaintea acestuia. În acest roman nu putem vorbi despre o iubire pasională cu drepturi și obligații. Iubirea lui Costel nu există pentru Nina și nici viceversa. Aceștia se căsătoresc din ambiții și datorii morale. Statutul de om bolnav pe care îl capătă Costel apare atunci când a început s-o urmărească pe la toate colțurile pe doamna în gri, voia să-i analizeze ținuta, își imagina că dacă ar fi fost el femeie, cu siguranță așa ar apărea și el în societate, ca ea.

Indirect, prin relațiile cu celelalte personaje, observăm că acesta rămâne un inadaptat, trăiește o dramă interioară, se simte neînțeleș de oamenii din jurul său. Cele două obiective pe care le vizează personajul (blana de vizum și doamna în gri), felul cum se gândește la ele, definesc exact profilul interior al *victimei*.

Prin citatul lui George Călinescu se subliniază literatura psihologică pe care a abordat-o scriitoarea și gustul său pentru patologie. Personajele sale sunt, în general, foarte maleabile din punctul de vedere al stabilității psihice, fapt care se poate explica prin continua lor devenire, care îi face să treacă ușor dintr-o pătură socială în alta. Astfel, eroii Hortensiei nu sunt, din punct de vedere caracterologic, reprezentanții evidenți ai unei anume categorii constituite. Mulți trec de la mica la marea burghezie sau din aceasta în stratul mai înalt, al mâinii de potențați.

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

A. Enunțul este o unitate de comunicare verbală care, în mod prototipic, este structurată gramatical în jurul unui predicat al enunțării. Ceea ce deosebește enunțul de celelalte unități semnificative ale limbii este referențialitatea, corelarea obligatorie a unei unități lingvistice cu o anumită informație referitoare la un *fapt* care face obiectul comunicării. Ca structură lingvistică, enunțul este rezultatul actualizării, prin asocierea unităților sistemului, selectate adecvat în raport cu informația transmisă a unora dintre virtualitățile combinatorii ale sistemului.

În ceea ce privește organizarea sintactică, enunțurile sunt simple, structurate și nestructurate (propozițiile) și complexe (frazele). Relațiile sintactice care organizează enunțul sunt: relația de coordonare/nondependență, relația de dependență/subordonare și relația apozitivă/de echivalență.

În funcție de scopul comunicării, enunțurile pot fi: asertive (*Mi-am imaginat că ești supărată.*), interogative (*Ai fost la piață sâmbătă?*), imperative (*Andreea, mănâncă!*) și exclamative (*Ce frumos este afară!*).

B.

1. În fragmentul citat, observăm prezența unei structuri de tip argumentativ.
2. Consoanele termenului *naivă* sunt *n* și *v*. În ceea ce privește realizarea fonetică, cu privire la modul și locul de articulare, putem observa următoarele aspecte: consoana *n* este sonantă, nazală, dentală (alveolară), iar consoana *v* este nesonantă, fricativă (constrictivă), labio-dentală, sonoră.
3. Modul de formare a cuvintelor: *înfățișează*, este un cuvânt obținut prin derivare parasintetică – de la cuvântul de bază *fățiș*, cu prefixul lexical *în-* și cu sufixul lexico-gramatical *-a*; termenul *numai* s-a format prin compunere prin parataxă (juxtapunere), *nu* și *mai*.
4. *patologice* – atribut adjectival; *a cuvintelor* – atribut substantival genitival.
5. *Primul simptom este o cantitate nepotrivită a vorbelor în comparare cu spiritul ¹/căruia vor ²/ să-i servească de îmbrăcăminte ³.*

P₂ – *căruia vor* (propoziție subordonată atributivă);

P₃ – *să-i servească de îmbrăcăminte* (propoziție subordonată completivă directă).

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

A.

Activitatea de învățare

Această activitate de învățare se va desfășura la clasa a X-a și va avea drept scop înțelegerea în profunzime a curentului literar *modernism* și conceptul de *artă poetică*. În clasa a X-a, elevii au deja un spirit critic mai bine dezvoltat, sunt apti să-și argumenteze propriile opțiuni, dotate cu sensibilitate estetică, și manifestă un interes mai mare pentru varietatea formelor de expresie artistică. La finalul acestei lecții, elevii ar trebui să fie capabili să încadreze poezia în lirica argheziană, să explice titlul poemului studiat, să indice tema poeziei, să interpreteze sintagmele poetice-cheie ale poeziei, să analizeze poemul din punct de vedere stilistic și să explice conceptul de *artă poetică*.

În ceea ce privește strategia didactică, se vor utiliza următoarele metode și procedee: conversația catehetică, conversația euristică, brainstorming, explicația, lectura analitică/expresivă și învățarea prin descoperire. Ca mijloace educaționale se vor utiliza manualul/volumul de poezii scris de Tudor Arghezi, fișe și tabla, iar ca forme de organizare a activității elevilor vor fi prezente activitatea frontală în alternanță cu activitatea individuală și pe grupe.

Desfășurarea lecției

Evocarea

În prima secvență a lecției (vor fi acordate zece minute), profesorul va utiliza metoda brainstorming. Acesta va desena un ciorchine pe tablă, în centrul căruia va fi scris *Ex libris*. Discuția va începe de la întrebarea – *Care este primul cuvânt care vă vine în minte atunci când auziți sintagma latinească, ex libris?* Pentru a-și actualiza cunoștințele anterioare, elevii sunt determinați, prin intermediul conversației catehetice, să-și amintească cunoștințele privind viața și opera lui Tudor Arghezi, încadrarea acestuia într-un curent literar, tematica abordată (*Când și în ce revistă își face debutul literar Tudor Arghezi?, Ce știți despre viața acestui poet? Cărui curent literar au aparținut scrierile sale?*) Profesorul va anunța subiectul lecției și va scrie titlul pe tablă: *Ex libris* de Tudor Arghezi, le va explica elevilor competențele propuse, apoi se va trece la lecturarea poeziei (trei minute). După ce elevii citesc textul, profesorul utilizează o altă etapă a lecției, căreia îi va acorda douăzeci și cinci de minute.

Conținutul lecției

Tudor Arghezi a fost un mare poet, prozator și gazetar cu o carieră literară întinsă și foarte bogată; a fost unul dintre autorii de prim rang ai perioadei interbelice. Opera *Ex libris* aparține genului liric, deoarece autorul își exprimă în mod direct sentimentele și ideile prin intermediul procedeelelor artistice. Textul liric aparține curentului literar *modernism*, iar ideile centrale ale poeziei sunt creația și iubirea. Conceptul de *artă poetică* definește o operă literară în care autorul își prezintă, în mod particularizat, viziunea și atitudinea asupra menirii poetului și creației sale.

Arghezi este unul dintre poeții care abordează diferite teme în creațiile sale literare: poezia filosofică, de dragoste, poezia *boabei și a fărâmei* și arta poetică. Artă poetică surprinde, de asemenea, sursele de inspirație ale poetului, temele, modalitățile de creație și de expresie, precum și rolul poetului și al creației. Un exemplu de artă poetică este poezia *Ex libris* (inclusă în volumul *Cuvinte potrivite*), care reprezintă, totodată, și o definiție metaforică a poetului „zămislitor”. Eul liric redă atitudinea deosebită, sentimentul de admirație față de poet și creația acestuia – *Carte frumoasă, cinste cui te-a scris*. Poezia glorifică actul creator și creația, dovadă a faptului că este o artă poetică.

Cartea, simbol al creației literare, este asemănată întâi cu o floare – *Ești ca o floare, anume înflorită/Mâinilor mele, care te-au deschis*, apoi cu o vioară – *Ești ca o vioară, singură ce cântă*. Aceste comparații relevă noblețea și frumusețea sentimentelor transmise și demonstrează adevărata valoare sfântă și eternă a cărții.

Condiția creatorului este surprinsă – *Un om de sânge ia din pisc noroi/ Și zămislește marea lui fantomă*, iar creația lui constituie o enigmă pe care *o pogoară vie printre noi*. Poezia începe cu un ton optimist și se finalizează cu unul trist, deoarece misterele lumii nu pot fi descifrate, ci doar redade prin *jertfa lui zadarnică se pare/ Pe cât e ghiersul cărții de frumos/ Carte iubită, fără de folos,/ Tu nu răspunzi la nici o întrebare*. Titlul este simbolic, deoarece face referire la calitățile cărții.

În prima secvență se prezintă toate calitățile cărții – *Carte frumoasă cinstei cui te-a scris*. Cartea este asemenea unei flori deschise – *ești ca o floare*, căpătând în mâinile cititorului noi valori și sensuri. În strofa a II-a este comparată, în mod simbolic, cu o vioară ce transmite emoție, iubire, dar și muzicalitate – *Ești ca vioara, singură ce cântă/ lubirea toată pe un fir de păr*. Cartea are o semnificație sfântă. A treia secvență face referire la calitățile creatorului, la pasiunea sa pentru creație, dar care sugerează în același timp existența sa trecătoare, iar în ultima strofă este accentuată ideea de jertfă a eului poetic pentru creație. Lipsește prezența forței divine, eul liric este supus unei așteptări îndelungate, iar creatorul capătă statutul de învins.

Eul liric folosește mijloace expresive ale limbii: figuri de stil (comparații: *ești ca o floare, ești ca vioara*, epitete: *litera cea sfântă, gingaș cumpănită*) și imagini artistice (imagini auditive: *Ești ca vioara, singura ce cântă*, imagini vizuale: *fantoma, carte frumoasă*). Conform spuselor lui Tudor Arghezi în *Ars poetica* – *Poezia este însăși viața, ea poate fi găsită peste tot. Pretutindeni și în toate este poezie*.

Organizarea colectivului

Profesorul va împărți fișe de lucru. Pentru fiecare cerință se va acorda timp de gândire 1 minut, se va discuta cu elevii, apoi se vor analiza câteva elemente importante din text. Elevii vor fi împărțiți în patru grupe, iar fiecare grupă va interpreta câte o strofă. Aceștia vor trebui să descopere semnificațiile versurilor, să identifice mijloacele de expresivitate și figurile de stil.

Pe baza conversației euristice, aceștia răspund întrebărilor profesorului, identifică și analizează creația lirică, vor împărtăși între ei elementele identificate în strofele date. Elevii au fost antrenați în procesul de predare-învățare, au avut ocazia să-și dezvolte competențele lingvistice. Comunicarea deschisă cu profesorul și cu restul colegilor oferă posibilitatea de a se ajunge la performanță. Pe parcursul orei, profesorul a oferit aprecieri verbale și a făcut observații acolo unde a fost cazul. Pentru asigurarea feedback-ului, profesorul verifică rapid, cu ajutorul întrebărilor, înțelegerea și însușirea cunoștințelor de către elevi, apoi vor primi ca temă realizarea unui eseu liber.

B. Evaluarea activității didactice

Evaluarea activității didactice a elevilor se poate realiza astfel:

a) *Asociați fiecărui număr din prima coloană literele corespunzătoare din coloana a doua:*

1. Constituie elementul central al poeziei.	a) Conturează lirismul subiectiv
2. Eul liric emfazează gingășia și feminitatea unei cărți.	b) Epitet evocativ – <i>carte iubită</i>
3. Verbele apar la persoana a doua (<i>te-a scris, ești ca o floare, te-au deschis</i>).	c) Cartea
4. Ilustrează inutilitatea poetului de a se sacrifica pentru creație.	d) Prin asemuirea cu o vioară
5. Creionează înclinația autorului spre tradiționalism.	e) Metafora – <i>litera cea sfântă</i>

Cheia exercițiului: 1c, 2b, 3a, 4d, 5e.

b) Completați spațiile libere din următoarele enunțuri:

Creația lui Tudor Arghezi se încadrează în curentul literar și este o Temele centrale ale poeziei sunt și, iar ca motiv literar, putem identifica motivul Titlul face referire la cărții. Elementul central al operei este reprezentat de Din punct de vedere structural, poezia este alcătuită din strofe, cu rima și cu o măsură de silabe. Incipitul conturează o atitudine, iar finalul ilustrează o atitudine a eului liric, aspecte ce țin de prezența unei relații de opoziție. Ultima parte a poeziei se concentrează pe relația

Cheia exercițiului: modernism, artă poetică, creația, iubirea, jertfei, calitățile, carte, patru, îmbrățișată, 9-10 silabe, pozitivă, negativă, poet-artă.

Testul nr. 16

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Redactează un eseu de 900 – 1.500 de cuvinte, în care să prezinți modalitățile de construcție a mesajului epic la Mihail Sadoveanu.

În elaborarea eseului vei avea în vedere:

- menționarea a patru trăsături definitorii pentru proza lui Mihail Sadoveanu;
- ilustrarea a două dintre trăsăturile menționate, valorificând două texte narative aparținând lui Mihail Sadoveanu;
- evidențierea modului în care se creionează relația personaj – acțiune în texte alese, punând accent pe modalitățile de caracterizare ale personajelor;
- argumentarea a două trăsături specifice epicului la Mihail Sadoveanu ca formă de construcție a unui univers unic;
- susținerea unei opinii despre eroii lui Mihail Sadoveanu, valorificând mesajul din următoarea secvență:

Toți eroii lui Sadoveanu sunt și ei niște automați trăind vegetativ, fără reflecțiune. Singura notă mai deosebită este că la scriitorul moldovean reducțiunea devine sinonimă cu sălbăticia, ceea ce nu exclude o mare energie vitală comprimată care a izbucnit sau va izbucni odată, după care destinderea individului își reia placiditatea impenetrabilă.

(G. Călinescu, *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*)

Mihail Sadoveanu este unul dintre cei mai importanți și prolifici (productiv, care a scris o operă bogată) prozatori români din prima jumătate a secolului al XX-lea, având o carieră ce se întinde pe parcursul a cincizeci de ani. Este cunoscut mai ales pentru romanele sale istorice și de aventuri, deși autorul a creat pagini nemuritoare despre lumea țărănească din Moldova, despre natura României și a scris, de asemenea, reportaje și pagini memorialistice.

Forma limbii române utilizate de Mihail Sadoveanu, în special cea folosită în romanele istorice, a fost apreciată pentru folosirea arhaismelor (cuvinte vechi, cu formă arhaică, veche, folosite cu scopul de a introduce lectorul, persoana care citește, în atmosfera specifică acelor timpuri și locuri care sunt descrise în operă) și abordarea inventivă a lexicului (vocabularul, totalitatea cuvintelor dintr-o limbă) românesc. Împrumutând adesea idei și mijloace de expresie din cronicile (lucrări ce are un caracter istoric, obișnuită mai ales în Evul Mediu, care cuprinde o înregistrare cronologică a evenimentelor sociale, politice și familiale; letopiseț, hronic) moldovene ale lui Ion Neculce și Miron Costin (doi mari cronicari români), autorul îmbină cu creativitate mai multe dialecte (dialect – aspect local al limbii unui popor) regionale (din anumite regiuni) și registre lingvistice (referitoare la limbă), îndepărtându-se de simpla imitație (copiere) a limbajului istoric. Povestite în general la persoana a treia, în cărțile sale nu se regăsesc diferențe între limbajul folosit de povestitor și cel folosit de personaje. Remarcăm aici utilizarea tehnicii „povestire în ramă” (procedeu stilistic prin care una sau mai multe narațiuni de sine stătătoare se încadrează într-o altă narațiune mai amplă numită „narațiune-cadru”, care să le cuprindă în aceeași atmosferă epică, iar interesul se conturează asupra situației neobișnuite povestite, și nu în jurul personajelor).

Un alt aspect definitoriu pentru opera sadoveniană o reprezintă abordarea romanului mioritic, izvorât din fatalismul care a creionat viziunea poporului român asupra vieții și a morții. Mihail Sadoveanu ră-

mâne creatorul romanului istoric în literatura română. În opera sa, prozatorul ilustrează trei secole din istoria Moldovei: secolul al XV-lea (Ștefan cel Mare), secolul al XVI-lea (Ioan Vodă cel Viteaz), secolul al XVII-lea (Ștefan Tomșa, Vasile Lupu, Duca-Vodă). Viziunea lui Mihail Sadoveanu asupra istoriei este aceea a unui proces complex, cu perioade de ascensiune sau decădere, îmbibând epopeea, eroicul și grandiosul cu maleficul, nesemnificativul, antieroiul. Pentru Sadoveanu, așadar, istoria înseamnă progres, civilizație, modernizare, stabilitate politică, evoluție economică dar și regres, primitivism, tiranie, instabilitate politică, sărăcie. Prozatorul are harul de a armoniza realul cu legendarul, într-o dimensiune fabuloasă, înălțând personajele la statutul unor semize, prin etica și faptele lor exemplare: Ștefan cel Mare, Ion Vodă cel Cumplit, Nicoară Potcoavă etc. Raportul dramatic dintre om și istorie este ilustrat prin neconcordanța dintre fluxul evenimentelor și aspirațiile umane, acestea din urmă rămânând neîmplinite din cauza agresivității pe care întâmplările istorice o exercită asupra individului. Sadoveanu construiește personaje dilematice, al căror conflict interior se declanșează între datoria responsabilității istorice și pasiunile omenești. Atunci când iese învingător sentimentul datoriei, personajele sunt eroi exemplari ai neamului românesc. Când, dimpotrivă, conducătorii sunt dezinteresați de soarta țării, romancierul creează personaje fără semnificație istorică și fără aură legendară, pe care istoria nu-i reține între eroii neamului. Atmosfera înălțătoare a prozei sadoveniene se datorează limbajului inconfundabil, care îmbină, cu o tainică magie, limba arhaică și stilul cronicilor cu cea mai aleasă și fermecătoare limbă populară moldovenească, rezultând o muzicalitate incantatorie, în care se manifestă, remarcabil, sugestia verbală. O altă trăsătură a romanului istoric sadovenian este narațiunea de tip epopeic, dar și romanțarea evenimentului istoric, nu numai agresivitatea acestora.

Opera sadoveniană de răscruce rămâne *Hanul Ancuței*, apărută în anul 1928. După criticul literar Nicolae Manolescu, „regăsim în ea aproape toate elementele povestirilor anterioare: lumea satului, natura, idilicul, legenda, oralitatea. Niciodată arta povestirii n-a fost mai rafinată în simplitatea ei. Dar Hanu Ancuței anunță, de la un punct înainte, o schimbare a universului și a tehnicii narrative sadoveniene. Originalitatea lui Sadoveanu începe să fie, cu această carte, o sinteză de spirit popular și de cultură, mergând până la livresc. Formele oralității sunt înlocuite treptat de acelea ale scrisului. Foarte interesant este să descoperim deja în *sindrofia de la han*. În *Hanu Ancuței*, Sadoveanu transferă mâncarea, băutura și petrecerea întru poveste, cu ceremonia lor cu tot, asupra unei lumi compuse în fapt din oameni simpli, săraci, lucrători cu brațele. Efectul e dintre cele mai neașteptate.

Ienache Coropcarul, unul dintre cei mai abili naratori din Hanu Ancuței, își începe povestirea cu aceste cuvinte: Într-adevăr, în vremea veche s-au întâmplat lucruri care azi nu se mai văd... Fiecare povestitor promite, de aceea, să spună o întâmplare înfricoșată din „vremea veche“. Iluzia vechimii, ca și a continuității, provine din existența infinită a Hanului Ancuței. Hanul unifică trei timpuri diferite: al autorului, al povestitorilor și al faptelor povestite. Autorul se semnalează mereu la Han. Povestitorii se referă la Han ca la un loc care este nu numai al poveștilor, dar și al împrejurărilor povestite între acele ziduri groase și porți ferocate. Caracterizarea aparține încă autorului. Dar o va relua neschimbată Leonte zoderul.“

Acesta este un personaj principal, static, unidimensional, personaj-liant, alături de un alt personaj: comisul Ioniță. La comisul Ioniță această funcție îmbracă, normal, o haină lumească; moș Leonte dă funcției ceremoniale un caracter magic, ireal, înlesnind transferul din eveniment în povestire, din real în fabulos.

Valoarea incontestabilă a acestei creații sadoveniene constă în frumusețea deosebită a limbii, observația realistă pătrunzătoare în surprinderea destinului omenești, candoarea romantică în dezvoltarea sentimentelor și tainelor sufletești, cadrul de legendă, atmosfera poetică în care se petrec faptele povestite și în utilizarea remarcabilă a tehnicii de „povestire în ramă“.

Însă valoarea creației la Sadoveanu nu se oprește aici, alte opere de referință fiind reprezentate de romanele istorice precum *Zodia Cancerului sau vremea Ducăi-vodă* și *Neamul Șoimăreștilor*.

Sadoveanu este creatorul romanului istoric românesc. El vede istoria ca pe o scenă imensă, în care se mișcă comandanți de oști și mari voievozi, într-un spațiu epopeic, legendar și mitic.

Romanul *Neamul Șoimăreștilor* a fost publicat, inițial, în paginile revistei „Viața Românească“, din 1912-1913, și reprodus în volum în 1915. El inaugurează seria romanelor istorice sadoveniene care vor evoca întâmplările din istoria Moldovei de la Ștefan cel Mare până la Duca-Vodă, având o singură temă: lupta poporului pentru dreptate socială și independentă națională.

Titlul romanului cuprinde substantivul „neam“, ceea ce înseamnă o legătură de sânge între cei care poartă acest nume (Șoimaru), astfel încât deducem că eroul central al cărții va fi neamul, colectivitatea ce descinde dintr-un Șoimaru (derivat de la „șoim“ – pasăre a libertății):

Romanul este de structură clasică, fiind împărțit în treizeci și șase de capitole purtând fiecare un titlu semnificativ, capabil să sintetizeze acțiunea narată.

Acțiunea este plasată în secolul al XVII-lea, în vara anului 1612, când Ștefan Tomșa, cu ajutorul Porții otomane și al tătarilor, izbutește să urce pe tronul Moldovei, înfruntând oștile poloneze și căzăcești, care acordau sprijin văduvei lui Ieremia Movilă, doritoare să stăpânească iarăși țara prin ungerea ca domn a unuia dintre fiii ei.

În timp ce văduva lui Ieremia Movilă trăiește în Polonia și încearcă să câștige ajutorul nobilimii poloneze pentru a o sprijini în doborârea lui Ștefan Tomșa, la Iași, noul domn ucidea cu buzduganul său și dădea porunci de decapitare a mării boierimi, socotite uneltitoare.

Boierii se alătură nobilimii polone pentru a-și pune în aplicare planurile lor uzurpatoare. Eforturile lui Tomșa de a-și menține puterea sunt zadarnice. După o crâncenă bătălie, patru ani mai târziu, Ștefan Tomșa este alungat și pe tron este așezat Alexandru, fiul lui Ieremia Movilă.

Din punct de vedere istoric, romanul zugrăvește o epocă restrânsă, de câțiva ani, dar faptele și împrejurările prin care trece țara sunt comune mai multor epoci – înainte și după domnia lui Tomșa.

Conflictul istoric reflectă înfruntarea dintre familiile domnitoare, dar el reprezintă, în romanul sadovenian, doar fundalul pe care se va desfășura conflictul social constând din dezvoltarea dramei poporului român, a țărănimii jefuite de către boierime. E drama răzeșilor care luptă pentru pământul moștenit din străbuni, jefuit pe nedrept de boierii lacomi. Cel ce întrupează idealul luptei pentru dreptate socială este Tudor Șoimaru.

Cririca literară îl consideră pe Mihail Sadoveanu „un mare povestitor, cu o capacitate de a vorbi autentic enormă“ (George Călinescu), dar și „Ștefan cel Mare al literaturii române“ (Geo Bogza).

Privind în ansamblu creația sadoveniană putem observa că „eroii lui Sadoveanu sunt și ei niște automați trăind vegetativ, fără reflecție. Singura notă mai deosebită este că la scriitorul moldovean reducțiunea devine sinonimă cu sălbăticia, ceea ce nu exclude o mare energie vitală comprimată care a izbucnit sau va izbucni odată, după care destinderea individului își revia placiditatea impenetrabilă“, după cum afirmă criticul literar George Călinescu în „Istoria literaturii române de la origini până în prezent“.

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

A.

Definirea

În gramaticile tradiționale ale limbii române, termenul „nume predicativ“ denumeste una din părțile componente ale predicatului nominal, cealaltă fiind un verb copulativ. Numele predicativ poartă în cea

mai mare măsură sensul lexical al acestui tip de predicat, iar verbul copulativ este cel mai important din punct de vedere gramatical, exprimând categoriile gramaticale ale verbului.

Sensurile numelui predicativ

Numele predicativ caracterizează subiectul, din acest punct de vedere fiind:

✓ de calificare: *Elevul este harnic.* / *Casa este de piatră.*

✓ de clasare: *Cucul este o pasăre.*

✓ de identificare: *Colegul meu este Gheorghe.*

Structura:

Din punctul de vedere al structurii sale interne, după Constantinescu-Dobridor 1998, numele predicativ poate fi:

✓ simplu, exprimat printr-un singur cuvânt reprezentant al unei părți de vorbire (exemplele de până aici);

✓ complex, exprimat printr-o parte de vorbire cu sens lexical suficient, precedată de un adverb de mod de întărire (*El este chiar neatent*), de precizare, de exclusivitate (*Ușa era numai întredeschisă*), sau de aproximație: *Scara este cam șubredă*;

✓ multiplu, exprimat prin două sau mai multe cuvinte coordonate între ele: *Margareta era sprintară, șăgalnică și neastâmpărată* (Alexandru Vlahuță);

✓ dezvoltat, exprimat printr-un substantiv precedat de un numeral cardinal (*Scândurile sunt de trei metri*), printr-un substantiv și un adjectiv posesiv, legate prin cratimă (*Rochia era pentru mamăsa*), sau printr-o construcție nominală infinitivală: *Datoria ta este de a fi atent*.

Numele predicativ poate fi exprimat prin:

✓ substantiv: *Tatăl lui a fost țaran.*

✓ pronume de orice fel: *Cartea este a mea.*

✓ adjectiv: *Ei sunt veseli.*

✓ locuțiune adjectivală: Este *cu nepuțință* vrerea.

✓ numeral: *El este al doilea.*

✓ adverb: *Ea nu e așa.*

✓ verb la participiu: *Ghetele sunt lustruite.*

✓ verb la infinitiv: *A trăi înseamnă a lupta.*

B.

1. Tipul de secvență prototipică reprezentată de fragmentul citat este cel argumentativ: *Sentimental ca orice ironist autentic, George Topîrceanu scrie o literatură ce e pe cât de veselă, la prima vedere, pe atât de dramatică în substratul ei de cuprindere critică a problematicii sociale din timpul...*

2. Tipul vocalelor din cuvântul *oferă*, din perspectiva realizării fonetice, având în vedere modul și locul de articulare este următorul: *o, e, ă sunt (sunete compact-difuze).*

3. Două enunțuri în care noțiunile *veselă* și *venin* sunt derivate parasintetic: *Se simte înveselit.* / *Are un aer înveninat.*

4. Două moduri și timpuri diferite ale verbelor din text sunt: *Însă, dacă ar fi să se bată în monedă profilul celor doi, s-ar regăsi, poate surprinzător în primul moment, rimând față-verso: să se bată (modul conjunctiv, timpul prezent) / s-ar regăsi (modul condițional-optativ, timpul prezent).*

5. Transcrie propoziția subordonată din fraza următoare, precizând felul acesteia:

Dar în această provincie rezonează toate teme universale majore, astfel încât, receptându-le cu un simț marcat al ridicolului, oferă prozodic o adevărată panoramă a epocii, văzută ca o amuzantă și melancolică desfășurare grăbită a deșertăciunilor lumii, sub toate aspectele lor tragicomice.

Propozițiile subordonate din fraza următoare sunt:

CNS: *astfel încât... oferă prozodic o adevărată panoramă a epocii, văzută...*

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

A.

Clasa a V-a – Proiectul unității de învățare: Jocuri și jucării

Vezi pag. 208

B. Pentru evaluarea competenței 1.1 (utilizarea adecvată a achizițiilor lingvistice în receptarea diverselor texte), din programa de limba și literatura română pentru clasa a IX-a, ciclul inferior al liceului, vom aborda texte nonficionale (*memorialistice, epistolare, jurnalistice, juridic-administrative sau științifice, argumentative*). Timpul de lucru: 20 de minute. Se acordă 1 punct din oficiu.

1. Asociați fragmentele de text din coloana A cu tipul textual nonficonal din coloana B: **4 puncte**

A	B
<p>1. „Art. 4 Educația și formarea profesională a copiilor, a tinerilor și a adulților au ca finalitate principală formarea competențelor, înțelese ca ansamblu multifuncțional și transferabil de cunoștințe, deprinderi/abilități și aptitudini, necesare pentru: a) împlinirea și dezvoltarea personală, prin realizarea propriilor obiective în viață... b) integrarea socială și participarea cetățenească activă în societate...”. (LEN)</p>	Text științific
<p>2. „Draga mea Veronică, Ca eu să nu-ți scriu e de înțeles. Bolnav, neputând dormi noaptea și cu toate acestea trebuind să scriu zilnic, nu am nici dispoziție de a-ți scrie ție, căreia aș vrea să-i scriu închinăciuni, nu vorbe simple... Scrie cu degetele pe cari le sărut. (1880 ianuarie)</p>	Text juridic-administrativ
<p>3. Aluminiul este un element chimic, notat cu simbolul Al. Numărul atomic al aluminiului are valoarea 13, iar masa atomică este 26.97. Este un element chimic comun, ocupând poziția a treia, după oxigen și siliciu....</p>	Text epistolar
<p>4. M-am apucat atunci de persană și de sanscrită, pe manualele Hoepli ale lui Pizzi și Pizzagalli.... (Mircea Eliade)</p>	Text memorialistic

Conținuturi (detalii)	Competențe specifice	Activități de învățare	Resurse		Evaluare
			Resurse materiale	Forme de organizare	
<p>1. Lectură Aplicativ: Narativ literar (<i>discurs narativ</i>) II (text suport: <i>Paradisul lui Mimi și Tbi, Ioan Antoci</i>) Modurile de expunere: * narațiune, descriere (autoportret, portret, tablou); * dialog, monolog.</p> <p>2. Comunicare orală Roluri în comunicare: vorbitor, ascultător.</p> <p>3. Elemente de construcție a comunicării: Denumirea obiectelor, a ființelor și a fenomenelor naturii (substantivul) > Substantivul comun și propriu. Genul, numărul substantivului Aplicativ: > Cazurile substantivului. Articularea substantivelor > Articolul hotărât și cel nehotărât > Articolul posesiv-geitival</p> <p>Exprimarea însușirilor (adjectivul) > Genul și numărul adjectivelor > Acordul adjectivului cu substantivul determinat > Topica adjectivului Aplicativ > Adjective variabile și adjective invariabile Aplicativ Exprimarea obiectului direct, indirect și a circumstanțelor (prepoziția, locuțiunea prepozițională)</p> <p>4. Elemente de interculturalitate Valori (de exemplu: cinstea, altruismul, bunătatea) promovate în: * literatura română; * literatura maternă; * literatura universală</p>	<p>1.1 1.4 1.5 2.1 2.3 2.6 3.1 3.2 3.3 3.4 3.5 3.6 4.2 4.4 5.1 5.2 5.3</p>	<p>– extragerea informațiilor esențiale și de detaliu dintr-un text continuu; – exerciții cu elemente de morfologie; – analiza textului literar/noliterar – recunoașterea corectitudinii/incorectitudinii gramaticale și fonetice a unui enunț; – identificarea temei în relație cu ideile principale și cu tiparul narativ, descriptiv, explicativ de structurare a ideilor din texte diverse; – redactarea unui răspuns personal și/sau creativ pe baza unor texte, pe teme diverse, care actualizează tipuri de comunicare artistică/nonartistică; – redactarea unui text, pe baza unor structuri specifice, narative, descriptive, explicative, pentru a comunica idei și informații pe teme familiare și/sau pentru a prezenta experiențe reale/imaginare – vizionarea unui film documentar (dezbateri)</p>	<p>Manual Fișe de lucru Mijloace IT Flipchart Plânșe</p>	<p>Indivduală Frontală</p>	<p>Observare sistematică Evaluare formativă</p>

Note:

* Competențele specifice aferente indicilor cuprinși în proiectarea unității de învățământ sunt:

1.1. Identificarea unor informații esențiale și de detaliu, a emoțiilor, din diverse texte orale, pe teme familiare, monologate sau dialogate / 1.4. Sesiizarea elementelor specifice limbii române, comparativ cu limba maternă, în receptarea textelor, pe teme familiare / 1.5. Manifestarea ascultării active față de interlocutor/interlocutori în interacțiunea directă sau în cea mediată – conversație uzuală sau discuție pe o temă familiară / 2.1. Folosirea cuvintelor non-înșușite în enunțuri adecvate sensului dedus din contextul inițial / 2.3. Prezentarea unor informații, idei și emoții, pe baza unei structuri – de tip narativ, descriptiv, explicativ – oferite ca model / 2.6. Manifestarea preocupării față de interlocutor/interlocutori în interacțiunea directă sau în cea mediată / 3.1. Identificarea, pe baza unor întrebări de sprijin, a informațiilor esențiale și de detaliu din texte continue/discontinue/multimodale / 3.2. Deducerea sensului unui cuvânt necunoscut prin raportare la tema textului citit, la context și/sau folosind dicționarul / 3.3. Recunoașterea temei în relație cu ideile principale și cu tiparele de structurare a ideilor – narativ, descriptiv, explicativ – din texte diverse, pe teme familiare / 3.4. Recunoașterea tipurilor de comunicare artistică/nonartistică în texte diverse, pe teme familiare / 3.6. Recunoașterea elementelor specifice limbii române, comparativ cu limba maternă, în receptarea textelor continue/discontinue/multimodale, pe teme familiare / 4.2. Elaborarea unui text, pe baza unei structuri oferite ca model – de tip narativ, descriptiv, explicativ –, pentru a comunica idei și informații pe teme familiare și/sau pentru a prezenta experiențe trăite/imaginare / 4.4. Utilizarea achizițiilor metalingvistice în elaborarea textelor proprii, pe teme familiare, prin raportare la fenomenele de transfer și de interferență / 5.1. Manifestarea interesului față de limba română, ca limbă națională / 5.2. Identificarea valorilor promovate în literatura română, maternă și universală / 5.3. Exprimarea respectului față de diversitatea lingvistică și culturală, față de valorile promovate în contexte culturale și sociale diverse

Competențele specifice enunțate trebuie să fie în conformitate cu programa școlară în vigoare.

** În realizarea proiectării unității de învățare trebuie avute în vedere următoarele aspecte: corelarea competențelor specifice cu activitățile de învățare/enunțare resurselor utilizate și a formelor de evaluare.

2. Răspundeți la următoarele întrebări: **5 puncte**

a. Cui se adresează textul epistolar? **1 punct**

.....

b. Care este masa atomică a aluminiului? **1 punct**

.....

c. Câte alineate conține textul juridic-administrativ? **1 punct**

.....

d. Care este finalitatea educației conform textului juridic-administrativ? **1 punct**

.....

e. Ce limbă studiază naratorul?

.....

Timpul de lucru acordat: 20 de minute. Se acordă 1 punct din oficiu

Rezolvare test

Timpul de lucru acordat: 20 de minute.

1. Asociați fragmentele de text din coloana A cu tipul textual nonfictiional din coloana B: **4 puncte**

A	B
<p>1. „Art. 4 Educația și formarea profesională a copiilor, a tinerilor și a adulților au ca finalitate principală formarea competențelor, înțelese ca ansamblu multifuncțional și transferabil de cunoștințe, deprinderi/abilități și aptitudini, necesare pentru: a) împlinirea și dezvoltarea personală, prin realizarea propriilor obiective în viață... b) integrarea socială și participarea cetățenească activă în societate...“. (LEN)</p> <p>2. „Draga mea Veronică, Ca eu să nu-ți scriu e de înțeles. Bolnav, neputând dormi noaptea și cu toate astea trebuind să scriu zilnic, nu am nici dispoziție de a-ți scrie ție, căreia aș vrea să-i scriu închinăciuni, nu vorbe simple... Scrie cu degetele pe cari le sărut. (1880 ianuarie)</p> <p>3. Aluminiul este un element chimic, notat cu simbolul Al. Numărul atomic al aluminiului are valoarea 13, iar masa atomică este 26.97. Este un element chimic comun, ocupând poziția a treia, după oxigen și siliciu....</p> <p>4. M-am apucat atunci de persană și de sanscrită, pe manualele Hoepli ale lui Pizzi și Pizzagalli.... (Mircea Eliade)</p>	<p>Text științific</p> <p>Text juridic-administrativ</p> <p>Text epistolar</p> <p>Text memorialistic</p>

2. Răspundeți la următoarele întrebări: **5 puncte**

a. Cui se adresează textul epistolar? **1 punct**

Textul epistolar se adresează Veronicăi.

b. Care este masa atomică a aluminiului? **1 punct**

Masa atomică a aluminiului este 26.97.

c. Câte alineate conține textul juridic-administrativ? **1 punct**

Textul juridic – administrativ are două alineate.

d. Care este finalitatea educației conform textului juridic-administrativ? **1 punct**

Finalitatea educației, conform textului juridic-administrativ, e aceea de formare a competențelor.

e. Ce limbă studiază naratorul? **1 punct**

Naratorul studiază persana.

Se acordă 1 punct din oficiu.